

УДК 342.95

ЛІСОВСЬКА Ю.П., кандидат юридичних наук.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9278-4487>.

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ЦІННІСНОГО РЕСУРСУ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ КІБЕРСУЧАСНОСТІ

Анотація. Розглянуто інтелектуально-ціннісний ресурс в Україні як стратегічний пріоритет, обумовлений міжвідомчо-силовим партнерством, що здатний на морально-патріотичному та професійному рівнях вивести державу із фінансово-економічної кризи історичного циклу. Прогнозовано, що за сучасних умов глобального науково-технологічного розвитку в кіберсучасності в силу надпотужного “буму” інформації людський мозок не здатний якісно та оперативно обробляти необхідний потік інформації. Пропонується, з точки зору квантової безпеки в кіберсучасності, використовувати квантовий комп’ютер як надпотужну енергетично-цифрову модель в якості базисно-показового вектору, що містить, насамперед, міжвідомчо-силові структури України і світу. Прогнозовано, що в недалекому майбутньому залежно від збереження кодово-пізнавальної інформації за допомогою квантової комп’ютеризації саме креативна людина вважатиметься безсмертною в цифровому форматі, що є виявом реального та віртуального світів як одного невід’ємного органічного цілого.

Ключові слова: міжвідомчо-силове партнерство, плагіат, квантова безпека, кіберсучасність, квантовий комп’ютер.

Summary. The intellectual and value resource in Ukraine is considered as a strategic priority due to the interagency partnership of uniformed bodies, which is able to bring the state out of the financial and economic crisis of the historical cycle on the moral and patriotic, as well as professional levels. It is predicted that under the current conditions of global scientific and technological development in cyber modernity due to the super powerful “boom” of information, the human brain is not able to efficiently and swiftly process the necessary flow of information. Given the quantum security in cyber modernity, it is proposed to use the quantum computer as a superpowerful energy and digital model as a basis indicative vector, which contains, first of all, interdepartmental power structures of Ukraine and the world. It is predicted that in the near future, depending on the preservation of code cognitive information through quantum computerization, the creative person will be considered immortal in digital format, which is a manifestation of the real and virtual worlds as an integral organic whole.

Keywords: interagency partnership of uniformed bodies, plagiarism, quantum security, cyber modernity, quantum computer.

Постановка проблеми. За сучасних умов науково-технологічного розвитку актуального значення набуває питання інтелектуального потенціалу особи, держави та суспільства в кіберсучасності. Адже ефективність побудови правової держави залежить від кіберінфраструктурного забезпечення її інформаційного капіталу як генеративно-цілісне здійснення інновацій та нанотехнологій. Для цього потрібні правові заходи щодо посилення життєздатності інтелекту, захисту і нарощування інтелектуального потенціалу, а не перетворення його на трудовий і “сировинний придаток” цивілізованого світу.

Результати аналізу наукових публікацій. Значний правовий внесок у дослідження інтелектуального потенціалу людини та громадянина на рівні держави та суспільства зробили такі вітчизняні вчені як: В.Ф. Антипенко, М.Н. Курко, В.В. Крутов, П.М. Лісовський, В.В. Остроухов, А.М. Подоляка, М.П. Стрельбицький тощо. Проте, у кіберсучасності ця тематика є малодослідженою, оскільки ще на законодавчому рівні

відчутною є інертна та стереотипно усталена правова культура, що полягає у “кумоцентристському” відношенні до людського інтелекту. Тому в кіберсучасності мають бути креативні інтелектуали-юристи саме в сфері нанотехнологій, що мають на ефективно якісній основі здійснювати правову еру професіоналізму в Україні.

Метою статті є правова оцінка та методологічний аналіз інтелектуально-ціннісного ресурсу в системі інформаційного капіталу кіберсучасності.

Виклад основного матеріалу. Система інтелектуального захисту та гарантування прав і свобод людини та громадянина є конструктивним інструментом реалізації правової держави як кіберінфраструктурного забезпечення інформаційного капіталу. Головне призначення цієї системи полягає в досягненні інтелектуально-креативних цілей щодо захисту інформаційного капіталу, а отже, її основною функцією є міжвідомчо-силове забезпечення балансу правових інтересів особи, держави та суспільства у кіберсучасності.

Моніторинг якості освіти та науки як інтелектуально-правова доброчесність щодо вияву академічного плагіату у кіберсучасності.

На сучасному законодавчому рівні визначення інтелектуально-правового засобу доброчесності, яка вживається в освітній та науковій сфері, з'явилося з прийняттям Закону України “Про освіту”. Це сукупність морально-етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1]. Адже сутність інтелектуально-правової доброчесності переважно зводиться до дотримання науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти прав інтелектуальної власності під час написання наукових робіт, уникнення фальсифікацій та наведення недостовірних даних, статистичних показників тощо.

Разом з тим, плагіат, фальсифікація, фабрикація порушують не лише права окремих наукових дослідників, праці яких незаконно запозичені. Внаслідок таких дій порушуються права та інтереси держави, як одного із основних замовників таких досліджень. Проте, проблема захисту прав та інтересів особи та держави від розповсюдження академічного плагіату ще не отримала належного висвітлення та уваги. Адже з боку бюджетного кошторису не на достатньому рівні ведеться фінансова підтримка наукової сфери. Відповідно до ст. 7 Бюджетного кодексу України принцип цільового використання бюджетних коштів передбачає, що такі кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями [2].

Крім того, правове регулювання інтелектуальної доброчесності свідчить про те, що досі механізми забезпечення інтересів особи та держави, дотримання принципу збалансованості приватно-правових та публічно-правових засад в освітньо-науковій сфері відсутні. Нечіткість положень нормативно-правових актів призводить до безсистемної практики їх застосування, що негативно позначається на потребах та інтересах як суб'єктів замовлення, так і виконання наукових досліджень.

Аналізуючи правові проблеми плагіату в кіберсучасності як перспективного застосування квантової комп'ютеризації за допомогою блок-чейнерів (нижче викладено в наступному), необхідно звернути увагу на перелік нормативно-правових актів, які регулюють означене питання. Адже до кола законодавчих актів України, що можуть торкатися питання плагіату, першочергово слід віднести главу 36 ЦК України (статті 433-448) [3] та Закон України “Про авторське право і суміжні права” від 23.12.93 р. № 3792-ХІІ, з подальшими змінами до Кримінального кодексу України та Кодексу про адміністративні

правопорушення. Крім того, окремі норми містяться і в інших законах України, наприклад, “Про вищу освіту” (статті 29-31), “Про інформацію” тощо.

Відповідно до ст. 50 Закону України “Про авторське право і суміжні права” плагіат – це оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору [4]. У зв’язку з цим 11 серпня 2015 року набрав чинності наказ Міністерства освіти та науки України від 14.08.15 р. № 758 “Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів”, яким зобов’язано вищі навчальні заклади оприлюднювати на своїх сайтах дисертації, прийняті до захисту [5]. Крім того, відповідно до ст. 6 ч. 6 Закону України “Про вищу освіту” виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є фундаментальною підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

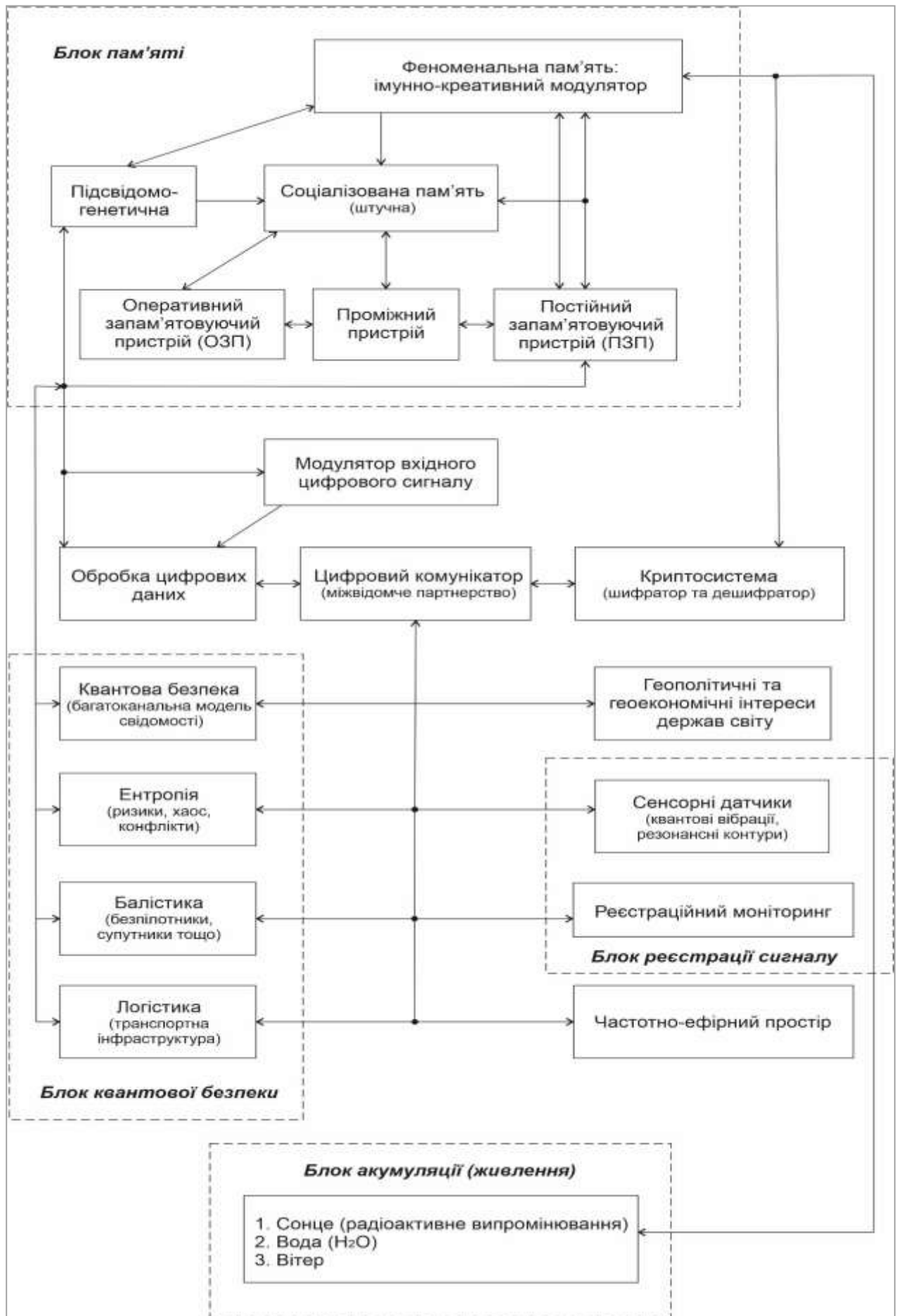
Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства. Адже питання академічного плагіату виникло в правових рамках академічної доброчесності. Це поняття означає, що в процесі навчання чи досліджень, студенти, викладачі та вчені керуються принципом чесності, чесною праці та навчання. Плагіат, списування, несанкціоноване використання чужих напрацювань є неприйнятними і жодним чином не толеруються в спільноті [6].

Отже, новий Закон України “Про вищу освіту” заклав основи для університетської автономії, а відповідні підзаконні акти дали змогу університетам впроваджувати академічну, фінансову, кадрову автономію. Саме така кіберсучасність завдяки інформаційним нанотехнологіям, а саме, в якості перспективного розвитку квантової комп’ютеризації, дозволяє впроваджувати антикорупційну освіту.

Квантова комп’ютеризація як інтелектуально-цифрова комунікація у кіберсучасності.

За сучасних умов глобального науково-технологічного розвитку в кіберсучасності назріла нагальна потреба для кожної особи, держави та суспільства щодо застосування квантової комп’ютеризації як феноменально-цифрової комунікації. Адже сьогодні, в силу надпотужного “буму” інформації та її негативного впливу на свідомість, вже людський мозок вже не здатний якісно та оперативно обробляти її потік. Для цього мають бути запроваджені новітні науково-технологічні інструменти комунікації як

Блок-схема квантового комп'ютера

ключові показники цифрової ефективності. Саме з точки зору квантової безпеки в кіберсучасності квантовий комп'ютер як надпотужна енергетично-цифрова модель є антикорупційним забезпеченням у міжвідомчо-силовому партнерстві держав світу. Іншими словами, у кіберінфраструктурному численні за допомогою квантового комп'ютера варто використовувати філософію (стратегію, ідею) відцентрованості та збалансованості щодо імунно-модуляторного блоку феноменології мудрості особи, держави та суспільства, в якій ефективна дія тензорно-інваріантного числення потребує нейроенергетичного розрахунку в якості базисно-показового вектору, що містить, насамперед, міжвідомчо-силові структури України і світу (*координаційний блок цифрового комунікатора*). У таких міжвідомчо-силових структурах повинні працювати порядні, професійні та патріотичні особи з феноменальною пам'яттю та фундаментальною міжгалузєвою освітою (технічною, економічною, юридичною) в системі епістеміології знань. Особливо це стосується контррозвідувальної та прокурорської діяльності як контрольної-координаційної сектору безпеки та оборони України. При цьому, важливими критеріями в системі квантової комп'ютеризації є *ентропія, балістика та логістика*, що містяться в окремому блоці квантової безпеки як багатоканально-функціональної моделі свідомості в лексико-семантичному навантаженні міжнародно-правового поля. У цьому змісті використовується таке квантове живлення як сонячна енергія, вода, вітер тощо, що формує *блок акумуляції* квантового комп'ютера.

Для цього має бути введений крім електронної декларації спеціальний електронний каталог на число таких феноменологів як в латентно-контррозвідувальному режимі, так і явно прокурорському щодо їх: генетичного коду спадкової інформації; шляхетної конституції особи як благородне прагнення до істини (справедливості, честі, гідності), а не до "тіньової економіки" як реальної загрози національній безпеці України.

Новий цифровий формат безсмертя щодо креативної людини та громадянина.

У наш час, коли світ стає глобально небезпечним, епоха безкарності реально потребує виконання превентивних заходів кібербезпеки підвищеного характеру від будь-яких загроз. За цих умов науково-суспільні категорії, як живе – не живе, реальне – віртуальне, розумне – не розумне креативно переглянуті в контексті новітніх цифрових технологій. Адже штучне моделювання предметів на атомно-молекулярному рівні вдосконалив виробництво таким чином, що процес кіберконструктивної побудови штучного інтелекту постане близьким до оптимального. Саме це дасть змогу креативній особистості якісно та раціонально витратити власні нейроенергетичні розрахунки як інтелектуально-продуктивний час на творчу працю.

Тому, при цьому постає актуальність феномену цифрового безсмертя щодо креативної особистості, згідно з яким повне копіювання особистості людини та громадянина на електронний носій є реальним. Згідно з теоретиками трансгуманізму, життя не є фізичним процесом, оскільки життя – це кодифікована інформація про особистість, здійснена на відповідному носіїві, а саме: цифровому або кодуєчому ДНК у випадку з фізичним життям.

У свою чергу, сучасні науково-технологічні можливості щодо цифрового безсмертя креативної особистості в недалекому майбутньому приведуть до філософсько-правових потрясінь. Це стосується переосмислення традиційних уявлень про такі фундаментальні поняття, як життя, розум, людина, природа, існування. Адже побудова цілого спектра функціональних систем конструкції, що постійно ускладнюється – від простих механічних нанопристроїв до живих розумних істот означає, що суттєвої різниці між живим ("зомбованими курчатами") і неживим немає, а є лише системи, що різною

мірою мають характеристики, що традиційно асоціюються з реаліями життя. У цьому відношенні поступово стирається відмінність між мислячою системою, що має розум і волю, та жорстко запрограмованою кібернетичною системою.

Сучасний розвиток нейробіолінгвістики як цифрового безсмертя в системі штучного інтелекту показує, що “всі інтерпретації психологічного рівня виявляться можливими і на рівні комп’ютерного моделювання мозку. У тому числі інтерпретація таких особливостей мозку, як інтуїція, інсайт, творчість і навіть гумор” [7, с. 15]. У такому разі необхідно ще раз замислитися про те, що можливо живе – це не протилежність неживого, а просто надто складне неживе, а розумне – просто надто складне нерозумне. Це приведе до реалізації сценаріїв так званого “цифрового безсмертя”, відновлення живих розумних істот за допомогою інформації, що збереглася про них. Така можливість розглядається не лише письменниками-фантастами. Так, на практиці в 2005 році компанією Hanson Robotics був створений робот-двійник письменника Філіпа Діка, що відтворював зовнішність письменника, із завантаженими в примітивний мозок-комп’ютер усіма творами письменника. З роботом можна розмовляти на теми творчості Діка [8].

Таким чином, можливо, що в недалекому майбутньому залежно від збереження кодово-пізнавальної інформації за допомогою квантової комп’ютеризації саме креативна людина вважатиметься безсмертною в цифровому форматі, що є виявом реального та віртуального світів як одного невід’ємного органічного цілого. Для цього варто висвітлювати біогенне середовище, в якому біологічні системи на основі білків і ДНК є лише одним із відомих підходів до розвитку генонанотехнологій у системі штучного інтелекту. При цьому можна виокремити два векторні напрями: перебудова тіла людини і перебудова її розуму, в якому дух як тіло, а тіло як дух, що є питанням наукової сміливості і честі.

Висновки.

Глобальний науково-технологічний розвиток кіберсучасності має нагальну потребу у застосуванні квантової комп’ютеризації як феноменально-цифрової комунікації. Сьогодні, в силу надпотужного “буму” інформації та її негативного впливу на свідомість, людський мозок вже не здатний якісно та оперативно обробляти її потік. Для цього мають бути запроваджені новітні науково-технологічні та правові інструменти комунікації як ключові показники цифрової ефективності.

При цьому, інтелектуально-ціннісний ресурс в Україні необхідно розглядати як стратегічний пріоритет, обумовлений міжвідомчо-силовим партнерством, що здатний на морально-патріотичному та професійному рівнях вивести державу із фінансово-економічної кризи історичного циклу.

Використана література

1. Про освіту: Закон України від 05.09.17 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39. Ст. 380.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.10 р. № 2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 50-51. Ст. 572.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.03 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.93 р. № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64.

5. Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів: наказ Міністерства освіти та науки України від 14.07.15 р. № 758. *Офіційний вісник України*. 2015. № 62. Ст. 275. Ст. 2046.

6. Бусол О. Академічний плагіат: проблеми та способи законодавчого захисту авторського права. URL: http://www.nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1994:akademichnij-plagiat&catid=8&Itemid=350

7. Шамис А.Л. Пути моделирования мышленияные синергетичесике нейронные сети, мышление и творчество, формальные модели поведения и “распознавание с пониманием”. Москва: КомКнига, 2006. 336 с.

8. Андроїд Філіпа Діка. URL: <https://www.hansonrobotics.com/philip-k-dick>

9. Лісовський П.М. Контррозвідка: квантова безпека та громадськість: навч. посібник. Київ: Видавничий дім “Кондор”, 2020. 188 с.

10. Курко М.Н., Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Криптологія: навч. посібник. Київ: Видавничий дім “Кондор”, 2020. 248 с.

11. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Квантова комп’ютеризація як феноменально-цифрова комунікація у міжнародному праві: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 218 с.

12. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Захист інформації: міжнародні відносини та політичний консалтинг: навч. посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 312 с.

~~~~~ * * * ~~~~~